

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pođuk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

Denešnja prva številka se je poslala tudi vsem prejšnjim naročnikom, ki se še niso oglasili. Druga številka se jim ne pošlje več, ako se nemudoma ne oglasijo. Kdor ne misli več lista naročiti, blagovoli naj prvi list poslati nazaj, ker ga potrebujemo za druge.

Opravništvo.

Zakaj so národi nezadovoljni?

I.

Kako rad bi „Gospodar“ brž v prvi številki v novem letu svojim bralcem kaj veselega povedal; pa žalibog, da nič veselega ne vidi, kamor koli se ozré. Ne le da razsaja v mnogih krajih mile domovine goveja kuga, ki bo kmetijstvu veliko škode napravila, se kaže tudi druga, duševna kuga, ki zatira vse dobro, in to je nesrečna razdražba povsod, kamor človek pogleda. Zdi se nam, kakor da ljuti sovražnik iz pekla povsod seme nesloge, sovraštva in nezadovoljnosti seje, ter spodkopava ljudem srečo in zadovoljnost.

Dolžnost nam je resnico povedati in tako, kolikor mogoče, pospeševati zboljšanje zamotanih razmer. —

Vprašamo: Kaj dela národe nezadovoljne? Po našem prepričanju izvira splošna nezadovoljnost iz trojnega vira: 1. iz pešanja vere med ljudmi; 2. iz zatiravanja národnosti; 3. iz pojemanja blagostanja na kmetih.

Ostanimo danas pri prvi stvari. — V graškem, moravskem in drugih dež. zborih, kder je toliko poštenih, katoliških mož med poslanci, da zamorejo predloge staviti, so se oglasili poštenjaki in zahtevali, da se sestavijo posebni odbori, ki naj preiskujejo uzroke splošni nevarnosti, ter nasvetujejo pomočkov, kako tatvinam, potepinstvu, zažiganju, roparstvu itd. v okom priti. Poslanci so te predloge podpirali s takimi dokazi

hudobije in popačenosti, da človeku, ki to bere, lasje po konci stojé. In to so le nekteri in ne najhujši izgledi. Prišli smo tako dalječ, da tatovi in roparji niso več s tem zadovoljni, kar odnesejo, marveč pokončavajo tudi še to, kar odnesti alj odpeljati nočejo ali ne morejo.

Tako poroča dopisnik od sv. Jurja pod Rifnikom v graškem „Volksbl.“, da hudobneži cele kose režejo z žive živine, ki tako v groznih bolečinah skrivavi in konec vzame. — Ni se torej čuditi, da se v državnem, kakor v deželnih zborih pošteni možeje oglašajo in pripomočkov zoper javna posilstva najti skušajo.

Preverjeni smo pa, da se kljubu vsem pripomočkom javna varnost zboljšala ne bo, ker manjka poglobitne stvari, brez ktere vse drugo prav malo ali nič ne pomaga. Poglobitna stvar je pa sv. vera, ker zamore le ona število hudodelnikov zmanjšati, ljudem mir in varnost zagotoviti.

Zgodovina hudodelstev spričuje, da jih je zmed 100 najmanj 90 slučajev, v kterih je pomanjkljiva verska vzreja iz ljudi hudodelnike napravila. Kdor se drži 10 božjih zapovedi in iz svetih zakramentov moč krepostnega življenja dobiva, s kratka: kdor je dober in zvest kristjan, ne bo hudodelnik postal. Nasproti so pa capini, lenuhi, zapravljiveci, ravsarji in tatovi iz vrste onih zdvijanih ljudi, ki Bogu več ne služijo in v cerkev ne hodijo.

Bolj ko torej vera in kršansko življenje med ljudmi peša, bolj se tudi število hudodelnikov množi in se razdira družbinski red, ki je postavljen na božje postave in obstati le zamore, ako se božje postave in naredbe spoštujejo. Zbriši le samo 4. božjo zapoved, in vničil si strah božji pri otrocih in družini. Naj deželni zbori z državnim vred še toliko postav zoper potepinstvo in delapust izdajo, se putepuhi in lenuhi zdatno zmanjšali ne bodo. To se bo še le tačas zgodilo, keđar se povrne strah božji v človeška srea. To

Denešnji list ima 1/4 pole priloge.

zamore le kat. cerkev opraviti, ki po svojih naukih in nebeških pripomočkih iz divjakov poštene, trezne, krotke ljudi dela, rod človeški vzreja in požlahtnuje. Pravo je v tem oziru res zadel naš bistroumni poslanec g. Herman, ki je v državnem zboru brez ovinkov rekel: „Država zamore le k vnenji pokoršini siliti, le dovršene čine kaznovati, ne more pa volje k dobremu vzbujati in krepiti, ne hudih nagonov, ki v človeškem srcu tiče, krotiti, ne značajev izobraževati, nikogar v pravega človeka preobrniti, — to zamore le cerkev“.

Prvo in poglavitno vprašanje bi torej bilo: Kaj in kako početi, da se sv. vera in kršansko življenje povsod med ljudstvom zopet oživi? Za to pa dandanas postavodajalci ne vprašajo, ker se držijo ravnila, da hodi država svojo pot, ter ne pusti poleg sebe veljati druge, duhovne oblasti. Torej misli vse le na to, kako cerkvi pot zaleči do ljudstva. Liberalcem namreč, ki pri nas kakor po drugih deželah vsled umetno stvarjenih volilnih postav v politiki in postavodaji zvonec nosijo, ne mrzi nič tako, kakor sv. kat. cerkev s svojim naukom in s svojimi napravami. Torej jim je jedro vse politične modrosti, prenarediti vse dosedanje razmere tako, da se kat. cerkvi sapa zapré. Kaj jih srbi, če ljudje zdívjajo, imetek in življenje v največo nevarnost pride, vsaj oni — liberalci namreč — po mestih in gradovih živijo, kamor tatovi in roparji tako lahko ne morejo.

Liberalni poslanci pa pridno razdirati pomagajo. Na Kranjskem grajajo v dež. zboru dekana Grabrijana, ki je — javni poštenosti na korist in zvest svojemu poklicu — zasmehovalcu sv. vere in vsega kršanstva, namreč liberalnemu advokatu Spazzapanu v Vipavi, cerkveni pogreb odrekel; iz druge strani se štulijo, češ, le čakajte klerikalci, vam bomo že zasolili, ko prinese minister Stremayr „cerkvene postave“ v drž. zbor; drugi zopet in teh je največ — podpirajo brezverske časnike, ter se veselijo, če zbadajo in zasmehujejo kat. cerkev, njene naprave, papeža, škofe in duhovnike.

Če se torej krog in krog zarote delajo proti kat. cerkvi, če brezverski časniki dan na dan brez kazni z blatom ometavati smejo vse, kar je vernemu kristijanu sveto in drago, če se brezverstvo po brezštevilnih pohujšljivih izgledih in spisih *) če dalje bolj širi med ljudstvom, — če se tako godi, se pač čuditi ni, da se množijo hudobije, pošteni ljudje pa trnjajo, rekoč: Kaj bo za božjo voljo, če pojde tako naprej?

Še hujše se nam grozi, kajti „če luč svete vere ljudem ne sveti, ne ostane res več

druga kakor plamen petroleja“ — (pri nas zažiganje, ropanje, kradenje in umori) je pisal te dni list „Vatld.“ — Brezverski liberalizem je kriv vseh homatij, ker je razruval trdno podlago javnej varnosti in poštenosti: sv. vero in kršansko življenje! In boljše ne bo, dokler ne pridejo na krmilo možjé, ki vse to spoznajo, in po tem spoznanji ravnajo, naj tudi „lučnjaki“ ropočejo z „mračnjaštvom“, „klečépláštvom“, „nazadnjaštvom“, „klerikalstvom“, „fevdalstvom“, „mežnarstvom“ in kar je še več facih liberalnih otepavnic.

Štajerski dež. zbor.*)

V. Seja 6. decemb. 1873. Na znanje se dá mnogo peticij, med katerimi je tudi ona gg. profesorjev ptujske realne gimnazije, da bi namreč zboljšanje plače od l. 1874 naprej jim že veljalo od meseca julija 1873. — Peticije se izročé dotičnim odborom. — Dr. Heilsberg podpira svoje vprašanje do vlade, zastran vravnjanja zemljišnega davka.

Deželni komisijon — pravi med drugim — je povišal tarifo izdelano po okr. komisijonih, in ko se je zoper to od mnogih strani ugovarjalo, je šla sicer dež. komisija pri nekterih cenah nazaj, pri drugih pa ne. Tudi od osrednjega komisijona si veliko ne obéta, ker bo nemara le na to gledal, da bo tarifa z onimi drugih dežel kolikor mogoče ednaka, ugovorov pa ne utegne poslušati. Gledé na to stavi do vlade vprašanje: „Hoče li in zamore dež. predsednik na to delati, da se bo na mnoge ugovore gledé vravnjanja zemljišnega davka (tarifa čistega prihodka in razredni okraji) obdačenim na korist ozir vzel?“

Dež. predsednik odgovori, da so se reklamacije izročile odboru dež. cenilne komisije, o katerem se nadja, da bo ozir imel na reklamacije. Kar pa njega samega — predsednika — zadeva, hoče braniti v komisiji opravilene pritožbe.

Prestopi se k dnevnem redu. V odbor za popravo družinskega reda se voli 5 udov, v odbor za obdelovanje zemlje (Landescultur) 7 udov. — Predlog d. o., da se naj postava za radgonsko javno bolnišnico tako spremeni, da bode zanaprej, kakor je to pri javnih bolnišnicah sploh navada, dež. blagajnica trpela one stroške, ki se za domače bolnike poloviti ne dajo, je bil sprejet.

Potrjenih je bilo več toček proračuna za l. 1774. Pri rednih stroških za Slatino je odbil finančni odsek (poročevalec Lohninger) proračunu d. odbora 6350 gld. in dovolil le 8400 gld. Dovolil se izredni strošek s 1342 gld. za predelanje mlina v hišo za goste. Upravni stroški znašajo

*) Ravno poroča „Slovenec“ o knjižici: „vera in pamet“, katero je spisal neki mladostenski modrijan B. Milinski, in o kateri „Slovenec“ pravi, da se „take bedarije še niso tiskale na Slovenskem“, in da „knjižica mr-goli blasfemij“ (bogoskrunstva).

*) V kratkem poročilu 11. seje v pol. ogledu poslednje številke lansk. leta se je vrnila pomota, da je IV, red učiteljskih plač s 550 gld. odpravljen. To je sicer nasvetoval odbor, zbornica pa ni pritrdila temu.

64.546 gld.; vsi stroški torej 74.288 gld. Ker so dohodki za l. 1874 preračunani za 142.185 gld., bi ostalo čistega dobička 67.897 gld. Sprejeti so bili tudi naslednji predlogi finančnega odseka:

- a) Kar je treba vsako leto novega priskrbeti, bo sklenil d. zbor.
- b) G. Fr. Vozlu se prepusti na 3 leta kislá voda v Gaberniku za 170 gld. vsako leto, in prodajalnica v hiši šte. 8. proti letni najemni za 500 gld. na 6 let.
- c) Končno poročilo zastran stavljenja gledišča na Slatini se naj prihodnje leto dá.

Zastran Dobernskih toplic se dovoli strošek s 13.283 gld., le za inventar se dovoli 500 gld. več kakor je predlagal d. odbor. Ker so dohodki cenjeni za 31.500 gld., bi ostalo dobička za 18.217 gld. Poročilo d. odbora skazuje, da prihaja od leta do leta več gostov.

Toplice v Tobelbadu pa imajo zopet primankljeja za 502 gld. Prodaje toplic pod očitno prenizko ceno pa fin. odsek ne priporoča, marveč nasvetuje, da d. odb. skuša za večjo ceno deželno posestvo oddati.

Za izdelovanje odveze služnosti (Servitutenablösung) se dovoli 9240 gld., deželna vlada je pa dala povelje v Celje, da se stvar brž ko mogoče skonča. (Čas bi res že bil!) — Kot strošek proti goveji kugi se dovoli 2000 gld., in d. zbor priznava prizadevanje vladino, da se ubrani razširjenje kuge.

Za obdelovanje zemlje se dovoli 15.708 gld., od teh spada na dež. živinske zdravnike 6000 gld. Zastran gozdnarskih postav naj poroča dež. odbor v prihodnjem zasedanju, kakošen vspeh da so te postave imele. (Menda bodo ta vspeh imele, da se jih skoro nihče ne drži.)

Več drugih točok proračuna dovoli zbornica brez ugovora po predlogih d. odbora.

Slednjič predloži dež. predsednik z dravstveno postavo za srenje, o kateri pa povemo poglobitve reči pri oni seji, v kateri je bila sprejeta.

VI. Seja 9. dec. 1873. Mariborski poslanec Reuter razvija svoje vprašanje do dež. predsednika gledé dež. sodnije v Mariboru.

Mariborska srenja je v ta namen že dovolila 20.000 gld., kar je — pravi R. — res mnogo, če se pomisli, da je srenja vsled velikih stroškov za višjo realko (180.000 gld.) vedno v denarnih zadregah. Vrh tega so nekteri (Perko & Comp.) nove hiše pozidali, da bi imeli uradniki dovolj stanovanj.

Za sodnijo se je že tudi ponudila primerna hiša (Schmiedererjeva v graškem predmestju) in to po ceni, ki je sedanjim razmeram povoljna. — Na enkrat se je pa raznesel glas, da je fin. ministru dotična hiša za 20.000 gld. predraga, kar bi utegnilo vso stvar ovreti.

Iz same skrbi za blagor Dolenje-Štajerskega stavi toraj do vladinega namestnika vprašanje:

1. Hoče li vis. vlada dejanske razmere Dolenje-Štajerkega in dvojni sklep štaj. dež. zbora gledé ustanovljenja dež. sodnije v Mariboru brž ko mogoče v poštev vzeti?
2. Hoče li v. vlada vsled tega pridobiti primerno hišo alj pa novo postaviti in tako ustanovljenje sodnije krepko pospeševati?

Dež. predsednik, baron Kúbek, takoj odgovori: Vladi je res mar, da se napravi posebna sodnja za Dolenje-Štajersko; toda stroški so po sedanjih pogodbah previsoki. Vlada je torej dala dalje pozvedovati, kar se ravno godi. Da je pa vladi resna volja stvar dognati, kaže to, da je za l. 1874 v državni proračun že tudi postavila strošek za sodnijo v Mariboru. — Vprašalec je s tem zadovoljen.

(Popravek [amendement] „Gospodarjev“ k temu: Ko bi vlada bila izrekla, da ima ta sodnja poglobitni namen: da se národnim pravicam Slovencev zadovolji, bi skrb poslanca Reuterja zlata vredna bila. — Ker ne dvomimo, da se bo Mariborčanom želja izpolnila, izrekamo tudi mi svojo željo: da bi se vendar Slovenci ob nemški meji oglasili in za izločitev iz graške sodnije prosili! Kje ste narodnjaki?)

Na dnevnem redu je predlog grofa Platza, da se naj sestavi odbor sedmerih udov, ki bode preiskaval uzroke javni nevarnosti in primernih pripomočkov zoper njo nasvetoval. — Podpiral je svoj predlog prav dobro in med drugim rekel: Podložniki, ki davke plačujejo in svoje sinove armadi dajejo, imajo tudi pravico do obrambe svojega imetka in življenja. Oboje je pa dandanas v veliki nevarnosti. In da se tudi njemu, kakor poslancu Bärnfeindu od strani vlade ne bi očitalo, da le po vetru maha, našteje nekoliko hudodelstev, ki so se v najnovjšem času godile. To vse dela strah in grozo deželanom, treba je toraj misliti na pomočke zoper splošno nevarnost. Pravo je zadel omenivši, da so temu mnogo krivi premehki sodniki. Res je sicer, da neče sedanje pravosodje nič slišati o ubralnih (preventivnih) naredbah, ampak le kaznuje dovršene hudodelstva; alj to poškodovanemu prav malo pomaga, in če je bil umorjen, nič. In če obsojenec nič nima, je tudi ukaz, da ima škodo povrniti, za poškodovanega list papirja brez vrednosti. Slednjič poveda iz svojega življenja primerlje, kateri kaže, da so nekdanji sodniki drugih misli bili kot sedanji. Ko je namreč kot sodnik službo na Štajerskem dobil in se na Dunaji s svojimi predpostavljanimi poslovil, mu reče že zamrli, izvrsten pravdoslovec: „Zdaj se podajte sodeb sklepat. Dajte pravico vsakemu, ter pomislite, da je mehkota proti hudodelnikom o nepravem času — nezaslužena kazen za poštene ljudi“. (Pohvala.) Seidl je hotel, da se ta predlog, ktereja je od slovenskih poslancev edini Herman podpisal, izroči

odboru za srenjske zadeve (v njem je namreč Seidl, ki bi menda bil rad svojo juridično ostroumnost nad tem predlogom nekoliko zbrusil); toda Seidlnov nasvet se odbije in sprejme Platzov.

Vladni predlog, da se postava zastran realk spremeni v tem smislu, naj se vsak učenec razun učnega jezika še dveh drugih uči, katerih eden naj bo francoski, drugega pa naj starši ali skrbniki (jerofi) odločijo, se izroči šolskemu odboru. (V njem so sami „mladi“). Dvema nemškima srenjama: Schladming in Gröbming se dovoli, da smete in sicer prva po 1 gld., druga po 2 gld. pesjega davka naložiti. Bi tudi za marsiktero slovensko srenjo nasvetovati bilo, če je v njej mnogo in nepotrebnih kužetov.

V imenu fin. odseka poroča Lohninger o sadjo- in vinorejski šoli v Mariboru. Proti nasvetom dež. odbora se je proračun le v nekaterih stvarih zvišal, v drugih pa znižal. Zvišala se je plača drugemu kmetijskemu učitelju (prvi je direktor sam) od 400 na 600 gld., vrh tega obdrži 200 gld. kot pavšal za preužitek. Tako upajo ložje najti sposobnega učitelja, kterege zdaj ni. Namesto učitelja za tvarine narodnih šol pa mislijo dobiti iz mesta pomočnega učitelja proti mesečni nagradi. Ravno tako so se povišale plače dvema vrtnarjema, dvema vincarjema in sodarjema, katerih vsak ima 500 gld. na leto. — Znižal se je strošek za kurjavo in svečavo od 400 na 160 gld., ker je dovolj drv v grajšinskem gozdu, kupljenem za šolo. Pri gospodarskih pripravah je odbitih 200 gld. za gasilnico, ktero pa že imajo!! Ravno tako se je v proračun vzel strošek za sadno stiskalnico (prešo), ki jo tudi že imajo. — Drugi zneski so bili po nasvetu d. odb. potrjeni. Vseh rednih stroškov za l. 1874 je 13.424 gld. Izrednih stroškov je 6420, vseh vkup torej: 19.844 gld. Dohodki iz gospodarstva so cenjeni za 3432 gld., ostaje torej primanjkljaja 16.412 fl., ki ga trpi dež. blagajnica.

Baron Rast je tu in tam ugovarjal poročevalcu; ta pa je sicer dobro in resnično, pa nekako nasoljeno ugovore odbijal, tako da se vidi razdražba med „starimi“ in „mladimi“, katerih najmlajši je menda Rast. —

Slednjič je bil sprejet sklep po nasvetu fin. odseka, da naj skuša dež. odbor stvar tako vrnati, da se bo na tej šoli ob primernem času za goste podučevalo iz sadjo- in vinoreje in kletarstva, ter vse to praktično kazalo, da bi se v isti namen osnovali potni poduki, od vlade pa naj skuša dobiti denarne podpore za to.

Kakor je namreč poročevalec povedal, so za to prosili nekteri bližnji posestniki sami. — To je vse lepo in dobro, alj pravega vspeha vse te naprave z vinorejsko šolo vred tako dolgo imele ne bodo, dokler bo poduk izključivno nemšk.

Srenji sv. Lovrenca na muriškem polji se za popravo srenjskih cest in mostov, ki jih je poškodovala povodinja 1. jul. 1873, dovoli po nasvetu

Wanische 2000 gld. iz dež. blagajnice namesto 1600 gld., ki jih je dež. odbor nasvetoval. Srenja ima le 600 gld. premoženja in že zdaj 12% srenjske priklade, ter si sama ne more pomagati. Omenjena svota se vzame iz ostarka podpore za ceste II. reda.

Gospodarske stvari.

Tudi sadnim drevesom snaga tekne.

M. Snažnost vsaki živi stvari, tedaj tudi sadnim drevesom dobro dene. Nesnaga sadnim drevesom so pa: gosénice, mah, lišaji, stara skorja, suho in pregosto vejevje, divje mladike ali volkovi, tičji lim in gobe.

Potrebno orodje, ki ga pri snaženju rabimo, je: lojtra, žagica, škarje, sekira, vejevnik in strugalnica.

Na prvem mestu zaslučuje našo pozornost goseničje, t. j. gosenična gnjezda vsake vrste, zavitki iz listja, zalega v skorji in okoli mladik v podobi prstana nasajena jajčica prstanice ali gosénice srebernice. Vse, kolikor jih je le doseči mogoče, se morajo skrbno pobrati in pokončati. Z jednim gnjezdom jih po sto in sto ungonobiš; ko izlezejo, je ves trud le polovičnega ali pa celó nobenega vspeha.

Drug hud sovražnik rodovitnosti sadnih dreves je mah ali meh. On brani, da ne more zrak, solčna toplota in svetloba do žive kože, ovira izhlap in vsisavanje hrane iz zraka, ima v sebi škodljivo mokroto in volhkost, ter je tako dostikrat povod, da zdrava nježna skorja pozebe in slednjič se v njem marsikteri mrčesi skrivajo in vzdržavajo. Drevo, kterege se mah do dobrega prevzame, začne hirati, še sicer cvete, ali cvetje veči del gluho odpada, in če tudi sad nasadi, je le droben, slabega okusa in male vrednosti. Slednjič drevo onemaga in pogine. Temu sovražniku je treba napovedati vojsko in sicer najbolj s tem, da se odstranijo vzroki, iz katerih izvira. Ti so pa: prevelika vlažnost v tleh in prepričla prozračnost. Prvi vzrok gre po priležnih odtokih po drenaži odpraviti, da se preobilna vlaga odceja; drugi pa za tem, da skrbimo, da ima zrak obilno pristopa. Že nastali mah se mora z strugalnico pazljivo, da se živa koža prehudo ne rani, postrugati, deblo in veje z apneno vodo ali mlekom umivati.

Nič manjši škodljivci so lišaji; to so tiste sivkaste, žolte, rudečkaste pege, ki se po deblu in vejevju tako pogosto zarezajo. Tudi lišaj se redi na škodo drevesne hrane in ima skoro iste nasledke kakor mah. Moramo toraj drevesa tudi tega zaujedaveca skrbno braniti. Strugalnica je tudi zoper lišaj potrebno orodje. Najvspešnejši vendar se rabi o mokrotnem ali vlažnem vremenu svitek iz trdne slame ali groba cunjja, s katero gre deblo in veje drgati, da se odpravi lišaj.

Umivanje z apneno vodo ali apnenim mlekom stori kožo čisto in gladko.

Tudi stara skorja, polna razpoklin in odčeskov, posebno če je debela in obilna, brani solncu do živega, predomuje mnogo škodljivega mrčesja, ki drevesu škoduje. Marljiva raba strugalnice najbolj pomaga proti tej nesnagi.

Staro vejevje zadržuje potrebni zračni preprih, predomuje škodljivo mrčesje; mora se toraj izrezavati in izsekavati. Ravno to velja o pregostem vejevju in o tako imenovanih volkih ali vodenih mladikah. Pri zadnjih pa je treba na to gledati, da se tu pa tam ktera ohrani, ker potem nova veja ali tudi cela krona iz nje postane.

Na škodo vesele drevesne rasti in rodovitnosti in zaseja se po drevju, posebno pa starejšem, sicer lep, pa nič manj škodljivi zaujedavec tičji lim, ki ne srka samo hrane iz zraka, ampak — in to poglavitno — iz drevesa. Treba ga je preganjati, namreč izrezati in rane s smolovcem (pehovcem) dobro zamazati. Ako se preveč zaredi, mu je slednjič težko do živega priti.

Tudi gôbe, ki se posebno po starejšem drevju sem ter tje pogostoma zarejajo, so drevju zelo škodljive. Morajo se skrbno izrezati, rane pa s smolovcem namazati. Včasih pa še to ne pomaga, ker so gôbe dostikrat nasledek starosti in onemoglosti drevesa. Tako drevo mora mlademu prostor odstopiti.

To so poglavitne nesnage sadnega drevja; kdor teh svoje drevje varuje, se bode večidel lepega, zdravega in obilnega sadja veselil.

Trtna bolezen posebno rada brajde napada. Kot dobro sredstvo proti tej bolezni smo vidili in tudi slišali priporočati: trse jeseni z apnenim mlekom dobro pobeliti. (Glej „Gospod.“ str. 418 pretek. leta.)

Šušljeke, cepiče, gre o pravem času rezati. Kakor je po mnogih skušnjah les za stavbe najbolj trpežen tisti, ki se meseca decembra in januarja podere, in kakor so drva za kurjavo ravno v teh mesecih sekana, najizdatnejša: tako so tudi šušljeki alj cepiči meseca decembra alj januarja v toplem vremenu o poldanskem času narezani, najkrepkejši rasti. Treba jih je le v suhi kleti sè spodnjimi oddelki v dobro prst postaviti, da ostanejo črvti (frišni) do pozne spomladi.

Za poduk in kratek čas.

„Gospodar“ za novo leto.

V mladi zori nov'ga leta
Zopet pridem k Vam u vas.
„Naj dišeče šopke spleta
Novo leto!“ — vzdignem glas.

Priloga „Slov. Gosp.“ k št. 1.

Geslo moje, to je sveto,
Ki na potu vodi me;
Naj bo srce Tvoje vneto
Bralec, kakor moje je.

Vse za „vero“ bom prinašal
Kakor tirja moj značaj,
Njene blagre bom razglašal,
Kazal njeni svetli raj.

„Čara“, občnega očeta,
Čislal bom kot zvest Slovan;
Ta dolžnost je meni sveta,
Kajti sem katolšk kristjan.

Tebi „domovina“ draga,
Delo in svoj trud podám;
Zá te delat', majka blaga,
Me ne bode nikdar sram.

Grajal hude bom napake,
Ki so tebi, narod, v kvar;
Obdeloval stvári vsake
Kakor priden gospodar.

To doseči, le verujte,
Mi prav resna volja je;
Svojo moč tud' Vi darujte
Bratje, pa bo dobro vse!

* * *

„Pojdi prva ti številka
„Urno zdaj od rok do rok;
„Bodi glasna vsem budilka,
„Zdrami ljudstvo krog in krog.“
„Séstric nježnih boš dobila
„V novem letu petdeset;
„Slednja vas bo pa povila
„V venček vse kot zali cvet.“

a + č.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Kako kamški strah rihtarja voli). Že 13 let tlači Kamčane huda môra. „Kamški strah“ je tudi zdaj 24. decembra zmagal pri volitvah za srenjski odbor. Kakor smo zvedeli, je drugokrat pri volitvi za župana le po 5 možiceljnov imel, navadno enega alj dva Kamčana, druge pa mestjane. Ko so se zbrali, jim je paragrafe čital in potem vprašal: „Werden wir neu wählen, oder bleibt's beim Alten?“ Da! so zagromeli glasovi in volitev je bila končana. A zdaj ni bilo tako. Moral je vse strune napeti, da mu je bilo zopet mogoče splaziti se med odbornike. Srenjski berič, neki šoštar, je cele dni letal okoli po mestu in po Kamci vabit k volitvi in lovit pooblastil. Nekterim narodnim je na ušesa šepetal, da naj ničesar f. ne verujejo, češ, da f. le za papeža skrbijo!! Kamčani, posebno tisti, ki najbolj kričijo, še niso ničesar papežu dali. Boljše bi bilo, ko bi gledali

na 40 procentov, ki so bili in še bodo pri srenji za plačevati.

Vsak volilni mož je imel pooblastilo in tako je bilo mogoče po 4 in 5 glasov večine dobiti.

„Strah“ sam kot nadzornik šole je volil za šolo, se ve da mestjane. Za srenjski šoder volil je drug svetovalec Herič. Nekdo se je celó ustil, da bo „strah“ še župan ostal, akoravno se v Maribor preseli, in se misli vsak teden dvakrat v Kamco pripeljati. Zastonj se menda ne bo vozaril — ta „dragi strah“. Menda bo ga le postava sama izbacnila.

Paragrafe je nemški čital, ker slovensko govoriti ne ume; pa ko bi le bil prašal: „Habt's mich verstanden?“ tudi tega ne. Seidl je Nemeč in zaradi njega mora Kamca tudi nemška biti. Punktum!

Narodni volilci, ki so v mestu, niso menda k volitvi povabljeni bili, srenjski sluga je le k tistim šel, ki so Seidlnov rep.

Narodnim možém, katerih je še hvala Bogu precej, se je sicer volitev pri cerkvi oznanila, svoje privržence je pa osebno in po srenjskem slugi vabil. —

Mislimo, da hoče pri svoji grozni čistilakomnosti do slednje ure župan ostati, da bo potem županstvo častno odložil.

Izvoljeni so v I. razredu: Seidl, Halbärth, Krulec, Rataj, Nusterer, Pirker Johann, Bitterl, Lorber, Atleta.

Edina dva sta rojena Kamčana. Kmetje, ki se s težkim delom trudijo in desetkrat več plačujejo, kot kramar N., ki samo šile in kopita in po dva groša evirna v prodajalnici ima, so se odvrgli. —

Seidl je zmiraj na Dunaju, Rataj krumpast, Pirker šoštár, Nusterer ima tako že veliko sapo. Kdo — vprašamo — bo po raboti alj na patrolo hodil? Morali bodo že gospodje inženirji in dohtarji to storiti.

Kamca je torej mariborsko predmestje, ker so sami mestjani voljeni! —

E, če je posestnikom tako prav, naj so pa pod gosposkim varuštvom!

Iz Gradca. Vse tožuje zaradi preslabih sedajšnjih časov. Mali in veliki obrtniki so brez opravka in nimajo več z delavci vred poštenega zaslužka. Posebno slabi časi pa so prišli za delavce v fabrikah. Velika Kőrösi-jeva fabrika, ki je v prejšnjih časih nad 2.000 delavcem dela dati zamogla, jih ima sedaj samo kakih 800 in si še med temi samo najpridneje izbira, druge pa brez posla odpravlja. Ždi se mi, da sedaj fabrikanti delavcem ravno tako nagajajo, kakor so delavci lani nagajali svojim gospodom, ker so samopridno delo ustavljali.

Od Male nedelje. (Želje za novo leto.) Ko se je pred leta dni rodilo tekoče leto 1873., si je gotovo vsak domoljub v duhu domišljeval in

želel ugodnejšega in vspešnejšega narodnega napredka, kakor nam ga je v resnici nesrečno in sedaj h koncu tekoče leto prineslo. Kdo bi bil mislil na nesrečne politične prepire v domači narodni hiši, kdo na ljuti boj domačinov, kateri so pred kratkim vsi, kakor vpanju čebele delali skupno za blagor, srečo in vse dobro narodovo?! Sree mora narodnjaka boleti, ako z resnim okom in s zdravo pametjo pogleda po našej mileni domovini, ter preišlje žalostne nasledke, katerih nam je rodila ravno ta vjedica. Povsod skoro, kjer se shajajo narodnjaki, se kaže tudi gotovo ta za naš narod kvarni razpor. Nasledki tega so, da čitalnice ena za drugo umirajo; narodna društva od najmanjšega do največega hirajo, in povsod v narodnem življenju kaže se preočitna mlačnost. Uradi, kateri so tu ali tam bili v narodnih zadevah stranoma pravični, so v tem času potegnoli, kakor polž z rogli na svoje staro mesto, in vse to in mnogo drugega je plačilo za našo grdo — neslogo!

Novo leto nam trka na vrata, kaj nam prinese, je prikrito; vendar je iz srca in pred vsem želeli, da se v njem doseže ali saj napoti sprava med našimi političnimi strankami, ter se vrne povsod zaželeni ljubi mir zopet v naš domači bram, ker le združeni in vkupno za narod delajoči utegnemo izpodbiti sovražni naval, kateri nam tako rekoč že blizo nad našimi glavami preži in komaj čaka, da doseže svoj namenjeni plen.

Pristavek vredništva. Želja Vaša, g. dopisnik, je opravičena, kakor tudi prav imate, ako govorite o političnih strankah med Slovenci, kajti „mladi“ eikajo po centralizmu, „stari“ ostanemo „federalisti.“ Pa to ni poglavitno. Največi razloček je — Kristus! Eni hočemo verske šole in popolno svobodo kat. cerkvi, drugi tega nočejo, in zagovarjajo državo brez vere in Boga. To nasprotje je zdaj po vsem svetu; da zmaga pravična naša stvar, moramo vsi želeli in si tudi prizadevati.

Iz Vuzenice konec grudna. (Volitve v občinski zastop. Hvala volilcem.) Kakor znano, so se vršile volitve že 29. novembra, a še zdaj ni sluha ne duha, kedaj da bo volitev občen. predstojnika. Skoro po vseh sosednjih občinah, kjer so se volitve v občinski zastop pozneje vršile ko pri nas, imajo že svojega novega predstojnika.

Rogoviljenje nekterih tržanov, ki so doslej zvonec nosili, nima po zadnji volitvi ne konca ne kraja, ker so tako sijajno propadli, in zdaj ne vejo, kjer svojo jezo ohladiti. Ravno ti dosedanji nemškutarski kolovodje so zoper izid poslednje volitve pri okrajnem glavarstvu se pritožili, ter zahtevali nove volitve. Ali se bo volitev, ki se je na vse strani postavno vršila, tako lahko dala ovreči, je dvomiti, vendar mogoče je dan danes vse, pa lahko je tudi, da spet propadejo,

kmetje se ne dajo več nemškutarskim liberalcem za nos voditi.

Naj si pa tudi tržani zmagajo, utegne vendar njih slava le kratek obstanek imeti, ker bo izločenje kmečkih občin od trške prej ko ne v spomladi že potrjeno in zopet nova volitev za one občine. —

Tukaj še hočem dva volilna moža v misel vzeti zavoljo nju hvalevrednega obnašanja pri zadnji volitvi v drž. zbor. Kmetje iz vsih naših srenj so zadnjokrat na konservativni strani stali, ter tri može svojega zaupanja izvolili: Janeza Plemena, p. d. Hartmana, Valentina Polnarja, p. d. Mraka in Jurja Ditnerja, p. d. Štefna. Prva dva*) sta kljub silnemu pritiskanju nemčurjev vendar za g. Pajka glasovala; tretji: Jur Ditner je pa v zadnjem trenutku odpadel, ter za liberalnega Nemca Seidna glasoval. Kaj da ga je zmotilo, ve on sam najbolj.

Kmetje so sila jezni na njega, posebno zdaj, ko se jim je pripovedovalo, kako Seidl zmirom le z našimi nasprotniki vleče in da je celó dvakrat na Dunaji za to glasoval, da se naj iz državnega posojila tudi borzijanci alj špekulanti na borzi podpirajo, ki so se poprej s svojimi sleparijami zdelali.

Kmetje! vi ste sicer z dobrim zaupanjem volili Štefna, ali pokazal se je vašega zaupanja nevreden; nikdar ga več ne volite za volilnega moža! Prihodnjic še hočem može iz drugih sosednjih srenj naznaniti, kateri so našega zaupanja vredni, kateri ne. Rodoljub.

Od sv. Janža na peči. (Hvala vrlim farmanom.) Popotnik, ki z Velenja proti Žalcu alj Celju potuje, vidi ob levi strani ceste na strmi pečini lepo, prijazno poslopje, kakoršnega se ne nadja v tem kraju, zraven poslopja pa cerkev z vitkim zvonikom. To je sv. Janž na peči. Poslopje je novi farovž, pozidan l. 1872 na mestu stare kočure, ki ni bila več za pogledati. Postavljena je tudi nova pristava, tako da je sv. Janž zdaj res kraju podoben, kjer omikani ljudje stanujejo.

Ker so računi za vse to še le zdaj dognani, se ni moglo poprej o tem poročati. Vse stavbe stanejo 6663 gld. 71 kr. Milostljivi ljubljanski škof kot patron so dali tretjino, drugo so zložili vse hvale vredni farmani, ki so vrh tega na svojo skrb vzeli vse težavne vožnje na strmi breg in težakinjska dela, tako da smo le za stavbarsko pripravo in rokodelski strošek v gotovini trpeli. Poštena, dobra volja vse premore!

Prav srčna hvala toraj po dokončanem, težavnem, pa tudi lepem delu vsem ljubim farmanom!

Zidarski mojster je bil g. Juri Stropnik blizo Velenja, samouk sicer, pa mojster na vsako

*) Še celó na volilšču, kakor sim sam slišal, sta tudi druge volilce nagovarjala, naj za božjo voljo vendar liberalnega Seidna ne volijo.

stran; mizarska dela je oskrbel And. Brezovnik v popolno zadovoljnost, tesarska pa Cvikel iz škalske fare, vsi prav umni in pošteni domači obrtniki. Henrik Križan, župnik.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V praznikih je kakor sicer politika mirovala, ker so zbori potihnuli. Liberalne novine kratkočasijo svoje bralce s tem, da jim — se ve da po svojih željah — povedajo, kaj da bo posebno gledé „verskih postav“, vlada državnemu zboru predložila. Mi nečemo otrobov vezati, ampak povemo ob svojem času, kaj in kako da bo. Čudno je vsekako, da dela drž. zbor „cerkvene postave“, ko vendar v zadevah vesti in vere nihčér poslancev pooblastil ni in tudi pooblastiti ne more. — Pričakujejo se ostre železniške in bankine postave.

Nektere prav zanimive stvari se se po dež. zborih godile. V kranjskem je stavil župan Dežman vprašanje do vlade, ali bo šla nad čast. g. dekana Grabrijana, ki je pokojnemu liberalnemu odvetniku in zasmehovalcu kršanstva, dru. Spazzapanu v Vipavi, cerkveni pogreb odrekel, ker je nespokorjen umrl. Razen Dežmana so podpisali vprašanje tudi mladoslovenci: dr. Razlag, dr. Zarnik in kmet Zagorec in liberalni nemškutarji.

Dež. predsednik odgovoril je pametno in pravično, da je to cerkvena reč, v katero se vlada ni vtikati hotela in vtikala ne bo. Glavni govornik liberalcev bil je dr. Zarnik, ki se je bil — bogoslovca našemal ter je celó svetopisemske besede zvijal, da bi dokazal, da gre tudi zasramovalcu kat. vere in cerkvenih obredov, ki je trdovraten do smrti ostal, pogreb po katolski šegi! — Njega so pobijali z modrimi, možakom pristojnimi besedami: dr. Bleiweis, dekan Toman, Horak, ki so iz življenja nesrečnega trdovratnika dokazali, da je bil ljut sovražnik kršanstva, ki je brez vsega znamenja pokore svojo dušo izdahnul, in še pred smrtjo se norčeval, češ, da rajši vidi, če njega na pogrebu spremlja konjederec kakor duhovnik! In takega človeka bi po smrti cerkev še častila s svojimi obredi? To le zamore Zarnik v svojo mavho spraviti.

Prestopilo se je pri tem prečudnem vprašanji na dnevni red, kar je bilo najboljše.

Umril je v Ljubljani nagle smrti obče spoštovani dež. poslanec, M. Koren.

Dru. Razlagu je paslalo 65 volilcev iz Gorenjskega nezaupnico, ki mu je že bila tačas namenjena, ko se je bil pri glasovanju o adresi zoper dir. volitve od narodne večine ločil. Spazzapanova zadeva je pa celó očitno pokazala, da je R. odločno pri „mladih.“ — Celovški d. zb. je tudi učiteljem plačo povišal ter odločil na leto 10.000 gld. podpore, 60 gld. priklade tudi učiteljem. — Zavrgel se je predlog g. Einspielerja,

ustanoviti deželno zavarovalnico proti ognju. — Tako stvar skleniti, se nam zdi prav težko, ker bi se tudi vsa konkurencija drugih društev odpraviti morala. — Slovenske občine podpisujejo peticijo za narodne svoje pravice. Prav tako!

Na Češkem razglašajo srenje in volilni okrajni zaporedoma proteste proti onim 28 mladočeskim poslancem, ki so se bili odcepili od večine narodnih poslancev, ter so hoteli proti volji in sklepu teh iti v dež. zbor. Kakor kaže stvar, ne bo nobeden mladočeskimi razkolnikov več voljen. To čutijo že tudi sami, torej skušajo nazaj na pravo pot.

Tako so vrle česke srenje zopet pokazale svojo politično zrelost, in slavna voditelja: dr. Rieger in Palacky smeta ponosna biti, da ju res narod posluša. — Nove volitve v drž. zbor so 10. januarja za km. občine, 16. jan. za mesta in trge. Drž. zbora večina je namreč vsem 36 českim poslancem, ki so jasno povedali, zakaj da ne morejo in ne smejo v drž. zbor priti, mandate preklicala.

Nedavno je kolovodja mladonemške stranke na Pemskem, Heinrich, naenkrat svojim političnim privrzcem v lice povedal, da se proti českim sođeželanom krivično postopa, da strahuje na Češkem sablja! Pravijo, da je vse to le — manèver bil, ter je hotel Heinrich pridobiti — mladočeske odpadnike, češ, da tudi nemški ustavaki za Čehe sočutje imajo proti „starim.“ Ker so pa mladočehi na cedilu ostali, je tudi Heinrich „pünfer“ zastoj zestreljal.

V gališkem d. zb. je predlog knjeza Čartoriskija, da poseben odbor preiskuje kvar, ki ga dir. volitve deželi delajo, s 73 proti 52 glasovom padel, to je: centralisti so proti federalistom zmagali, cesar so nesrečni Poljaci sami krivi, ker imajo vsled svoje krivičnosti proti Rusinom mnogo nasprotnikov med njimi.

Ogersko. Ministerska kriza je z a č a s n o ponehala. Namesto dveh odstoplih ministrov stajune posle dva druga ostala ministra prevzela: prvosednik ministerstva, Szlavy, finance, in min. trgovine, grof Zichy, komunikacijo. — Poslanec Ghyecy, ki je proti Deakovcem zaropotal bil s tem, da je svoj mandat bil odložil, je vnovič voljen ter je sestavil neko osrednjo stranko, o kateri se je mislilo, da bode za Deakovci vlado nastopila. Pa ni jih možev, ki bi temu kos bili, in tako je Ghyecy le pri tem ostal, da je pri debati o proračunu proti Deakovcem pesti kazal, slednjič pa je vendar glasoval za vladne predloge.

Vnenje države. Nemški cesar vedno boleha in govori se že, da bo vsaj začasno vladarske skrbi odložil. Bo že Bismark za vse skrbel. Pregarjanje in nadlegovanje škofov ne poneha. — Poljskim podložnikom je vlada zopet narodne pravice skrčila.

Na Španskem so se Karlisti z republikanci kakih 14 dni okoli Tolose tepli, ktero je hotel

republikanski general Moriones rešiti obsede in posadko preskrbiti s živežem, pa se mu ni posrečilo. Moral se je umakniti Karlistom, ki so s tem veliko opravili. Ker republikanci tudi demokratičnih upornikov v Kartageni ukrotiti ne morejo, je spodletelo Kastelarju vse, kar je bil namenil, ko si je dal v narodni zbornici popolno oblast izročiti. Vsled tega peša nja poljudnost in navstal je razpor med njim in generalom Salmeronom. Republikli utegne skoro odklenkati.

Razne stvari.

(*Goveja kuga.*) Kakor vse kaže, se uima, hvala Bogu, ne širi dalje. V Konjicah je goveja kuga zdaj potihnola. V Špitaliču so morali kmetu J. troje goved pobiti. Iz Konjic si je kugo v hlev zatrosil, kakor se pripoveduje. Do sedaj je padlo okoli 40 glav.

(*Katol. pol. društvom v porabo.*) Ob novem letu bo treba polit. gosposki različnih izkazev o društvenem premoženju, o predstojništvu, o številu udov itd. predlagati. Sl. predstojništva omenjenih društev pozorna storimo, da so takšni dopisi, kakor tudi naznanila zborov po čl. II. §. 4 postavbe od 2. okt. 1865 poštnine prosti.

(*Od sv. Jerneja.*) Kar je dopisnik v št 49. „Gosp.“ poročal, da niso podobe na velikem, novem zvonu dosti opiljene, ter da so v tem Hilzerjevi dalječ pred Denzelnovimi, ni kriv zvonar; vzrok tega bil je prekratek čas, kajti je zvonik že na zvon čakal, ko so ga še le cizelirati začeli. Ali mi ne gledamo toliko na zvanjanje olikanje zvana, ampak veseli nas slišati njegov lepi in močni glas, po katerem se Denzelnovi zvonovi že meriti zamorejo s Hilzerjevimi. S prejšnjimi 3 zvonovi se novi veliki (18 cent. 68 funt.) zvon tako izvrstno ujema, da jih gledé ubranosti ni blizo lepših zvonov. — F. B

(*Katol. družba obertnikov*) v Mariboru je slavila 28. dec. spomin svojega 18letnega obstanka z gledišno igro v društveni hiši.

(*Banka Slovenija.*) K poročilu o seji pravilnega svetovalstva banke Slovenije dne 21. decembra 1873 še dostavljamo, da se bode plačeval od novega leta naprej kupon za drugo polovico l. 1873 z 2 gld. od akcije.

(*Iz Brezna*) se nam zastran nesreče, po kateri je ondašnji učitelj umrl, to-le piše: Že 30 let sem, odkar je na Breznem šola, mora vsak začasni učitelj pri pomanjkanji dostojnega šolskega poslopja in stanovanja vsakdanjo hrano po krémah iskati, kder je prilike z vinom se pobratiti. Pokojni je šel dné 2. dec. z bližnje gostilnice ob osmih zvečer, kakor se za gotovo trdi, popolnoma trezen proti mežnariji, ki se ob enem za šolo rabi, s tem namenom, da bi, kakor je pozneje sam pravil, zalezal tatú, ki mu je šolska drva kradel. Že nekoliko časa sem bolehen in slab v nogah se spodtakne in pade, ter ne more več

vstati. Drugi dan ga najdejo k svitnicam gredoči pod milim nebom ležečega in vsega premrznjenega. Domá je imel potrežbe na vsako stran ter je bilo upati, da bo zopet okrevál. 14. dec. mu pa tako hudo pride, da se je dal pri polni zavednosti s sv. zakramenti preskrbeti, 15. dec. zjutraj je pa mirno v Gospodu zaspal. 17. je bil prav lep pogreb, ter so mu gg. učitelji na grobu žalostinko za slovó zapeli.

M. G.

(Iz *Monšberga*.) V Trnovski vesi blizo Monšberga se je tudi kuga prikazala, in brž je začela komisija tudi zdravo živino pobijati. Pri tem vzdihne neki človek: „Bog nam pomagaj!“ Eden komisijonarjev, ki nosi menda prav liberalne brke, pa reče na to: „Kaj, Bog bo pomagal? Knuštni ljudje bodo pomagali, Bog nič!“ — Mi pa — pravi dopisnik po pravici — od takih ljudi, ki tako govorijo, nič dobrega ne pričakujemo. — Ljubi kmetje! Držite se postave in vseh naredeb gosposke, da se brž morivka zatere. Kar zgubite zdaj, se bo dalo vse popraviti. Kct verni kristjani pa prosimo Boga, da nam zasluženó šibo odvrne.

(*Semper muhasti „Narod“*) je pobral opazko v poslednji številki „Gosp.“, v kateri smo ob kratkem rekli, da bi, ko je sklenjen splošni šolski davek za okraje, po naših mislih najbolj pametno bilo, ko bi naravnoč dež. zaklad plačevanje učiteljev prevzel, kakor je hotela z drugimi — proti „mladim“ — tudi konservativna stranka. Povedali smo tudi razlog za to, ker bi namreč tako tudi mesta in posebno Gradec kaj plačevali, v tem ko po sklepu večine, s katero so tudi Slovenci — razen Hermana — glasovali, s 7 procentnim nadavkom k vsakemu goldinarju direktnih davkov s prikladami vred vse na kmečke srenje pride. — To vse pa muhasti „Narod“ zamolči in rožlja nam nasproti z „avtonomijo“, češ, da bi drugo leto gotovo obveljalo še to, da naj dež. odbor alj dež. šolski svet učitelje tudi imenuje; potem bi pa vsa „avtonomija“, katero še ljudstvo vsaj nekoliko v zadevi šol in učiteljev ima, proč bila.

Z „avtonomijo“ ljudstva pri šolah si se „urezal“ ti „Narod“, ne pa mi. Povej nam, ktera srenja si voli sama svojega učitelja? Nobena ne, marveč je stvar v rokah okr. svetov, prav za prav dež. š. sveta. Na strani 17 poročila dež. odbora se bere: „Die Verhandlungen über die Klarstellung des Lehrer-Ernennungsrechtes des Landesschulrathes und der Bezirksschulrätthe sind soweit gediehen, dass nunmehr diess Recht dem Landesschulrath für 636! Lehrposten gesichert ist.“

To se pravi: pri sedanjem stanju učiteljstva imenuje dež. š. svet polovico učiteljev, prav za prav, ker je mnogo mest praznih, nadpolovico, srenje same pa nijenega, one imajo le čast plačevati in prošnje za službo pobirati.

To je vaša „avtonomija“ ljudstva pri šolah! In to ste zakrivali najbolj vi liberalci, ki ste hujskali proti šolnini ter pravico za pravico okr.

š. svetom v roké spravljali. Lani smo mi branili srenjam pravico, učitelje imenovati, s tem, da smo bili za to, naj se šolnina ohrani in uravna; tedaj ste „Narodovci“ proti nam bili in niste o „avtonomiji“ ljudstva govorili. Zdaj ko je s šolnino vred tudi „avtonomija“ proč, zdaj pa hočete zopet „avtonomijo“ ohraniti!

Slednjič tirjamo od „Naroda“, naj nam iz „Gospod.“ številki dokaže, da smo „nasprotniki“ učiteljev, kakor nas ovaja. Slabo mora res stvar stati, če „Nar.“ s takimi lažmi učitelje lovi in proti nam hujska.

(Za *družbo duhovnikov*) so nadalje vplačali: Tutek 26 fl., Slanič 11 fl., Klobasa Fr. 51 fl., Kunej Nep. 11 fl., Kalin Jan. 11 fl., Urek 11 fl., Lempl 11 fl., Skrta 11 fl., Voh Jer. 11 fl., Skuhala Jan. 11 fl., Beljšak 11 fl., Paprej 20 fl., Koren mlš. 11 fl., Kalin Fr. 11 fl., Jeriša 11 fl., Vraz Jož. ml. 70 fl., Matjašič 51 fl., Kocuvan 11 fl., Ostrožnik 11 fl., Sorglehner 11 fl., Kolar 11 fl., Krtna 11 fl., Repič 11 fl., Plešnik 11 fl., Caf 11 fl., Kelemina 20 fl., Hribovšek 11 fl., Sever 11 fl., Naprudnik v pokoju 2 fl., Rozman 100 fl., Wurzer akcijo banke Slovenije.

(*Vabilo*.) V nedeljo t. j. 4. januarja bode „Bralno društvo“ v učilnici pri Mali nedelji imelo svoj občni shod, h kateremu se vsi udje uljudno vabijo. — Začetek ob 1/2 4 uri popoldné. Odbor.

Poslano.

Od sv. Antona na Pohorju 28. decembra 1873. Srečna hiša, ktera ima pridnega in skrbnega gospodarja; še bolj srečna je fara, ki za vse dobro svojih faranov vnetega dušnega pastirja ima. — Takega za blagor duš in vse dobro vnetega dušnega pastirja je imela fara sv. Antona že 6 let, namreč čast. gospoda Andreja Repiča kot provizorja. Kdor ve, na kako visokem in težavnem hribu je cerkev sv. Antona, in da smo še le pred par leti nov farovž namesto pogorelega postavili, se mora res čuditi njih vnetosti za lepoto božje hiše. Le po njihovem prigovarjanju in krepki pripomoči smo si v tej kratki dobi 20 centov težki zvon omislili, monštranco za 150 fl., veliki altar in prižnico vnovič pozlatiti dali, in nov tabernakel dobimo v kratkem; 19 podob, ki predstavljajo življenje in čudeže sv. Antona smo dali ponoviti, in namesto nemških v našem kraju nerazumljivih napisov lepo slovenske napise oskrbeli. Č. gospod Andrej, ki so vse to oskrbeli, ne bodo nikdar pozabljeni pri nas, in še naši potomci se jih bodo s hvaležnostjo spominjali. Z vsemi farani so v najlepši zastopnosti in ljubezni živeli. Vsa fara torej po pravici za njimi žaluje; ker pa iz naših težavnih hribov v boljši kraj med lepe vinske gorice (v Kapele pri Brežicah) pridejo, jim to pač iz srca privošimo, kar si po pravici zaslužijo.

Bog jim naj vse povrne, kar so nam dobrega storili, in jim še veliko let veselih in zdravih daj dočakati! Hvaležni farmani.

Loterijne številke:

V Gradu 27. decemb. 1873: 51 39 54 7 5.

Prihodnje srečkanje: 10. januarja.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	60	7	20	7	50	6	90
Rži	5	30	5	—	5	—	4	90
Ječmena "	4	50	4	50	4	—	3	70
Ovsa "	2	30	2	30	2	20	2	10
Turšice (koruze) vagan	4	70	5	—	4	—	4	55
Ajde "	4	10	3	85	4	50	4	15
Prosa "	—	—	4	40	4	—	—	—
Krompirja "	2	10	1	90	2	—	—	—
Sena cent	1	40	2	—	1	20	1	15
Slame (v šopkih) "	—	—	1	70	—	80	1	40
" za steljo "	—	90	1	10	—	60	—	95
Govedine funt	—	30	—	34	—	30	—	24
Teletine "	—	35	—	36	—	32	—	24
Svinjetine "	—	33	—	32	—	36	—	32
Slanine "	—	34	—	38	—	36	—	40

Najnovjši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	69	50
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vred- nosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	167	50
Ažijo srebra	107	50
" zlatá	—	—

Jože. Zakaj si tako zamišljen, Tine?

Tine. Ej, tisti vražji „Brencelj“ me jezi. Sem že mislil, da ga bo z novim letom konec.

Jože. O, ne bo ga ne, marveč brenčal nama bo še dalje memo ušes, ker ravno naznanja v št. 19., 20. in 21., da bo ostal pri stari ceni in veljal 3 gld. za celo leto, 1 gld. 50 kr. za pol leta in 80 kr. za četrť leta.

Tine. To je jako nizka cena in vtegne ljudi zapeljati, da si ga naroče kar na tisuče.

Jože. Tega se je res bati.

Javno pripoznanje.

V tekočem letu sem svoje imetje tukaj in na Ogerskem pri

„prvi občni zavarovalni banki Sloveniji v Ljubljani“

zavaroval. Slučajno je zadela zavarovane reči na Ogerskem v preteklem mesecu požarna škoda. Omenjena banka je brž, ko se ji je naznanila škoda, stvar točno preiskala, ter mi dotično odškodnino v popolno mojo zadovoljnost pošteno izplačala. Ta slučaj mi daje povod, da banko „Slovenijo“ vsem posestnikom iskreno priporočam.

V Trstu dné 24. decembra 1873.

F. Kalister l. r.,
veletržec v Trstu.

Očitna zahvala.

Za mnogoterne dokaze milega sočutja v dolgi bolezni in za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu

ANTONA PUŠNIKA

izreka s tem vsem srčno zahvalo, seosebno častitim udeležnikom od Mute, Marenberga in Vuzenice in vsem znancem

žalostna družina
Pušnikova.

V Vuzenici 28. decembra 1873.

3—3

Vezila

za božične praznike in za novo leto:

Igrače (čačarije), darila pri tomboli i. t. d. priporoča

kupčija z galanterijskim in norimberskim blagom pri J. Puher-ju v Mariboru, (v gosposki ulici, v Payer-jevi hiši, št. 122).

Naročila od zunaj se točno zvršujejo.